

Tentamen medicum de cantharidum historia ac usu / [William Alexander].

Contributors

Alexander, William, -1783.

Publication/Creation

Edinburgh : Balfour, Auld, & Smellie, 1769.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/jbnpm24b>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

4

TENTAMEN MEDICUM
DE
CANTHARIDUM HISTORIA AC USU.

QUOD,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.
ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ decreto,

PRO GRADU DOCTORIS,
SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

GULIELMUS ALEXANDER,
BRITANNUS.

Prid. Id. Junii, hora loquæ solitis.

Ex simplicitate decus.

QUINT.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR, AULD, et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,LXIX

VIRO ILLUSTRISSIMO,
SENATORI PRÆCLARO,
GEORGIO ONSLOW,
ARMIGERO,
CUJUS NOMEN,
OB EXIMIA PATRIS OFFICIA,
IN CONVENTU
SENATUS BRITANNICI POPULARI
OLIM PRAESIDIS INCLYTI;
NEC NON OB PLURIMA IPSIUS
REIPUBLICAE UBIQUE SEDULO PRAESTITA,
IN HONORE PERPETUO HABEBITUR;
OB MULTA BENEFICIA IN SE COLLATA,
DISSERTATIUNCULAM HANCCE,
PARVULUM ANIMI GRATI TESTIMONIUM,
DICATAM VOLUIT
GULIELMUS ALEXANDER.

VIRI ILLUSTRISSIMO

SEMPER PRÆSIDI

GEORGIO ONSLOW

ARMIGERO

CUJUS NOMINE

OB EXIMIA PATRIS OFFICIA

INCONVERTITUR

SEMPER BRITANNICI POPULI

OLIM PRÆSIDIIS INCLYTIS

NEC NON OPTIMUM PRÆSIDIUM

REPUBLICÆ BRITANNICÆ PRÆSIDIUM

IN HONORE PERPETUUM HABENDUM

ON MULTA BENEFICIA IN SE COMPTATA

DISSERTATIONE CULMAN HANCOCK

TARTARI ANNI GRATA TESTIMONIUM

IN GRATIAM VOLUIT

GUILIELMUS ALEXANDER

TENTAMEN MEDICUM

D E

CANTHARIDUM HISTORIA AC USU.

I

OMNIA inter auxilia, ad morbos humani generis depellendos tentata, haud ulla frequentius quam cantharides applicata sunt. At, quamvis in omnibus fere morbis stadiis-que morborum adhibeantur; indicationes tamen ab auctoribus de earum usu prolatae, vel paucae, vel ambiguae sunt, et vix satis rem adeo obscuram elucidant.

A

II.

II.

HAS ob rationes, animus fert, quantumvis operi impar, pauca de cantharidibus differere. At, priusquam hoc aggrediar, ordo requirit, uti aliquid de earum historia dicam.

III.

CANTHARIS officinarum, Meloe vesicatorius, alatus, viridissimus, nitens, antennis nigris, LINNAEI, insectum est colore caeruleo vel aureo fulgens. ‘ In Italia et
‘ America Boreali cantharides dantur,
‘ alatae a Columno depictae, quae in frutibus
‘ ramisque arborum versantur, tota
‘ nocte fulgentes, hoste quodam adveniente
‘ cito evolant, ut arbor flammis accensa videatur *.’

* Amœnitat, Acad, tom. 3. p. 331.

IV.

IV.

CANTHARIDES primo ab Hispania nobis adlatae fuerunt; et inde Muscae Hispanicae nuncupantur. Hodienum etiam non solum eo regno, sed etiam in Gallia, Italia, diversisque Germaniae locis, inveniuntur. Temporibus vernis praecipue apparent, et in populis fraxinisque habitant. Fumo aceti necantur. Recentes pice liquida redolent. In os acceptae, insipidae primum; sed postea acrimonia sua pungunt. Paucos in annos servatae, sponte in pulverem resolutae sunt. Et hoc, ex multis animalculis quae in corporibus suis nascuntur, et quibus pascuntur, accidit. Quae etiam animalcula oculo armato plane conspiciere possumus*.

* Vid. Newman.

V.

SUB primum medicinae diluculum, inter medicamenta simplicia cantharides receptae fuerunt; et HIPPOCRATES ipse dicit, se eas ad urinae fluxum promovendum dedisse: Sed post ejus tempora multa jam secula elapsa fuisse videntur, priusquam potestatem earum vesicantem homines invenerint. ARCHIGENES enim, qui non multos annos ante GALENUM floruit, primus dicitur qui hoc memoriae prodiderit.

VI.

SED quamvis ille primus artem vesicandi cantharidum ope docuerit, ex PLINIO tamen, qui circiter 30 annos ante eum floruit, clare constat, quod hanc antiquiores non prorsus ignorabant. ‘Ad
‘ viti-

vitiliginem (inquit) et cantharidum rutae foliorum duabus partibus, in sole donec formicet cutis tolerandae sunt; postea fovere, oleoque perungere, necessarium, iterumque illinire, idque facere caventes exulcerationem multam *.

Sed quomodo acciderit, ut CELSUS, qui forsitan circiter 20 vel 30 annos post ARCHIGENEM vixerit, licet diversis in locis de cantharidibus loquatur, nihil de earum virtutibus dixerit, cum de epispasticis tractat, haud explicari possit.

VII.

GALENUS, qui post ARCHIGENEM floruit, et diversas ab eo sententias citavit, sine dubio cantharides potestatem vesicandi habere non ignoravit. An vero hoc non memoriae prodiderit, quia inutile vel nocivum saluti judicavit, in tenebris relictum est.

* Plin. Histor. Natural, lib. 30. cap. 13.

VIII.

VIII.

ARETAEUS CAPPADOX, qui ante GALE-
NUM a quibusdam chronologis, ut alii vo-
lunt, postea vixisse dicitur, non solum mo-
re antiquorum cantharides quasi escharoti-
ca, sed etiam quasi vesicatoria, applicavit,
viresque earum hunc in finem saepius
quam vetustiores tentavit*.

IX.

ORIBASIIUS, post ARETAEUM proximus,
de earum ad cutem vesicandam virtute
locutus est. Vixit enim Romae, JULIANO
Imperatore. BAGLIVIIUS †, in dissertatione
sua de usu et abusu vesicantium, dicit,
Arabes primum vires cantharidum ve-
sicatorias detexisse: Sed, ni fallor, halluci-

* Friend histor. med.

† Bagliv. de us. et abus. vesicant.

natur ;

natur; quoniam historia memoriae tradit, eas jamdudum in usu fuisse antequam scientia medicinae in Arabiam translata fuerit.

X.

AB ORIBASII, ad ALEXANDRI TRALLIANI tempora, 170 fere anni elapsi sunt quibus nihil de cantharidibus traditum fuit. An vero ALEXANDER hanc praxin quasi a morte revocaverit, an solummodo latius exemplo suo diffuderit, historia non docet. Sed quomodocunque haecce res sese habeat, nil refert; quoniam inter omnes satis constat, modum vesicandi cantharidum auxilio magis exinde valuisse*.

* Le Clerc, Histoire de la Medicine.

XI.

XI.

ALIQUI, hujus auctoritate inducti, statim abhinc eas applicare ausi sunt. Sed, uti omnibus fere novis accidit, laudaverunt hanc praxin nonnulli, nonnullique vituperarunt. ADOLPHUS Occo, qui circiter annum 1560 floruit, cantharides ne in pera quidem gestari fineret, cum quendam, qui eas ita gestasset, sanguinem minxisse constaret; et non multos post annos, pars maxima medicorum eas summa cum cautela adhibuisse videtur, quippe qui aliquid veneni in iis latere crediderint. *

XII.

ANNO 1570, pestis horribilis Venetas
Pataviamque

* Verulamius, cantharides naturam causticam rodentemque ab arboribus dulcioribus quibus pascuntur traxisse, dicit. Sylva sylvar.

Pataviamque vastavit. HYERONIMUS MERCURIALIS, qui hanc fufe accurateque descripsit, inter omnia tentata remedia, vel ad morbum praecavendum vel depellendum, cantharides maxime conducere dicit.

XIII.

TEMPUS vero, quo de cantharidibus dijudicatum erat, non multo post intervenit. Anno 1590, 'Pisauri pestis e-
'rupit, ita ut Urbinantium dux universis
'scholae Pataviae medicos consulen-
'dos censuerit, quo melius invalescenti
'malo occurreretur; sed iis inter se de
'remediorum vesicantium praesertim
'commoditate dissentientibus, HERCULES
'SAXONIA, ut sententiam suam tuere-
'tur, de phaenigmis, quatenus ad febres
'pestilentes curandas pertineant, disputa-
'tionem edidit. Hinc tantae de ea re
'turbae coortae sunt, ut summa medico-
B rum

‘rum diffentione certaretur. Adversa-
‘rium agmen duxit ALEXANDER MAS-
‘SARIAS, acriterque vesicantia impugna-
‘vit, tum quod emulatione quadam duc-
‘tus SAXONIAM, utpote aetate minorem,
‘non tulerit, tum quod non nisi in
‘veterum vestigiis stare voluerit; quid
‘autem melius ab homine sene prae-
‘judicatisque opinionibus occupato spe-
‘randum, qui se cum GALENO malle er-
‘rare, quam cum recentioribus vera sen-
‘tire, gloriatus est?’

XIV.

‘SED omnia quae contra disputata
‘funt refutavit SAXONIA, libellis tribus
‘de vesicantium usu editis; et ab hoc ita-
‘que tempore consuetudo invaluit, ut
‘inter vesicantia principem locum tene-
‘rent cantharides*.’ Et hodienum etiam
apud Britannos in omnibus morbis

* Friend de vesicant.

qui in hac insula saeviunt earum usum
ubique fere periclitantur.

XV.

CANTHARIDUM PRAEPARATIONES.

[MEDICAMENTA ex hisce infectis con-
fecta pauca quidem sunt atque simpli-
cia. In Pharmacopoeia, tum Londinen-
si cum Edinburgensi, emplastrum epispasti-
cum exhibetur, ita ex cantharidibus aliis-
que compositum, ut cuti firmiter adhae-
reat. In Pharmacopoeia Londinen-
si unguentum etiam epispasticum praescrip-
tum est. In Edinen-
si quoque unguen-
tum mitius ac fortius, quorum prius ex
cantharidum extracto, posterius ex in-
fectis ipsis, conficitur; haec unguenta,
praecipue ad fluxum puris a locis per
vesicatoria jam ulceratis servandum, ex-
hibentur.

XVI.

XVI.

HAS praeter praeparationes, tincturam etiam cantharidum praescribunt, quae, licet in usum internum praeparari videatur, si ex spiritu vini muscisque tantum composita esset *, forsitán ad dolores rheumaticos amovendos, ac membra frigida califiacienda, externe admota multum prodeffet.

XVII.

QUAMVIS autem haecce tinctura in remedium internum saepissime assumpta fit ; infecta tamen ipsa in eundem finem a medicis quibusdam aliquando propinata fuerunt ; necnon et ab auctoribus egregiae famae in hanc speciem morbi

* Tinct. cantharid. Pharmacop. Edinensi, balsamo Coapib. et cochinella composita est.

venerei (quae vulgo *gleet* dicitur) multum celebrata sunt; et, camphora admista, itidem ad ulcera in vesica urinaria detergenda multum aestimantur; multique etiam interne assumpta in diversis aliis morbis prodesse dixerunt; et hoc, si fidem tot nominibus tam claris dare possumus, haud inficiandum est.

A N A L Y S I S.

XVIII.

REMEDIORUM natura effectusque, si rite praescribere velimus, diligentissime observanda. De quibus igitur, quod ad cantharides, ordine dicam.

XIX.

MULTI, vim stimulantem cantharidum sali alkalino caustico inesse, senserunt. Sed nulla, nisi ab igne coactae sint, principia salina edunt: Valido quidem igne

igne fal alkalinum volatile omnibus ab animalibus, animaliumque partibus, obtinetur; et fal etiam ipfiffimi generis a cantharidibus tantum habere possumus.

XX.

CANTHARIDES aqua coctae extractum gelatinosum praebent; idemque, si refina ab eo separata fit, iners vapidumque devenit, nec vellicandi nec stimulandi potestatem retinet.

XXI.

SPIRITIBUS fermentatis maceratae, refinam acrem maleque olentem edunt; haec cuti applicata dolorem excitat, citoque in vesiculas cutem attollit. Inde ea pars cantharidum sola videtur esse quae potestate vesicandi praedita est.

XXII.

XXII.

IGNE aperto distillatae, spiritum urinofum, oleum empyreumaticum, et sal volatile, praebent, caputque mortuum relinquunt. Per hanc patet analyfin, quod acrimoniam suam viresque agendi non a salibus volatilibus deducunt. Quinetiam sal hujusmodi copiosius multis ab aliis rebus vesicandi potestate non praeditis impetrare possumus.

XXIII.

QUANDOQUIDEM haec analyfis operationem cantharidum, rem adeo obscuram, haud multum expedire valuit; ideo, uti melius intelligatur, oculos in effectus ab iis saepissime productos convertamus.

XXIV.

Ratio operandi ab Effectibus deducta.

PRIMUS cantharidum effectus, cutem vesicare et serum a vasis subcutaneis elicere.

cere. Et hunc effectum semper produ-
cunt, si partibus sentientibus admotae sint;
hic autem a viribus stimulantibus oriri vi-
detur; sicuti idem ab omnibus stimu-
lis observatur. Etenim aqua fervida et
alia quae fortiter irritant haec vasa au-
ctam feri quantitatem expellere cogunt.
Quod, cum exitum patulum per poros non
habet, cuticulam a cute vera dilacerat, et
in vesiculas sublevatam exasperat.

XXV.

ALTER earum effectus, circuitum fan-
guinis augere; quod itidem a viribus
stimulantibus oriri videtur. Sed hoc, li-
cet plerumque, attamen non semper, a
vesicantibus evenit. At vero, si stimulo-
rum natura effectusque exploretur, et
vires stimulantes cantharidibus concedan-
tur, eas motum fluidorum solidorumque
plerumque augere omnino consequetur.

XXVI.

XXVI.

VESICANTIA sanguinis velocitatem semper minuere, momentumque ejus augere, nonnulli senserunt; hoc autem, cum obstructions stimulo suo aperiunt, reactionemque vasorum auferunt, forsitan accidit. Sed quomodo aliter fiat, haud facile explicandum est. A potestate quoque dolorem excitandi quam partibus sentientibus admota semper exercent, hoc etiam ulterius probari potest. Nam dolor, si non adeo acutus sit ut vires exhauriat, sanguinis momentum celeritatemque plerumque accelerare consuevit. Et idem sine dubio a dolore per cantharides excitato insequitur. Vesicantia quoque, partibus sensibilibus magis quam partibus quae minus sensilitate gaudent, applicata sanguinis circuitum augere compertum est. Unde liquet dolorem acutum pulsusque celeritatem rationes inter se fere reciprocas habere.

C

XXVII.

XXVII.

CANTHARIDES etiam vim sanguinis cohaerentem solvere nonnulli censuerunt; obstructions vasorum minimorum relinire experientia quotidiana docuit; fani hominis sanguinem liquefacere, nondum experimentis patuit. Utcunque tamen, propter acrimoniam earum et obstructions solvendi vim, epispastica, in omnibus morbis quibus sanguis nimis a quacunque causa dilutus sit, parca manu applicare prudentia suadet.

XXVIII.

Hos praeter effectus, alii nonnunquam observantur; sed ancipites sunt, magisque a corporis habitu, rebusque contingentibus, quam a cantharidum viribus, pendere videntur.

XXIX.

XXIX.

AUCTORES inter se discrepant, an aliqua cantharidum particula in sanguinem devehatur. Epispasticum capiti recenter tonso applicatum, cuticula forte abrafa, stranguriam efficit: Et vasorum tenuiorum obstructiones cantharidum tinctura perfaepe resolutae sunt; inde eas vel in lymphatica vel sanguinea introire videtur. Certant etiam, an cantharides stimulo suo, an vi resolventi, obstructiones recludent. Non nostrum est tantas componere lites: Sed forsitan et vi resolventi et stimulantī agunt.

XXX.

Indicia de Cantharidum Usu ab Effectibus deducta.

AB effectu cantharidum, feri scilicet ejectione prius memorata, non multum, ni fallor, levaminis expectandum est. Nam
clare

clare constat, omnia evacuantia datam fluidorum nostrorum quantitatem tantummodo emittere posse, nec partem relictam in melius attemperandi aliquam potestatem habere; unde insequitur, si cuncti corporis humores morbo mutati sint, evacuantia, quatenus evacuantia, haud multum adjuvare.

XXXI.

AT si obstructio in aliquam corporis partem inciderit, vesicantia parti quam proxime applicata, praecipue si vasa partis affectae sero viscido infarciantur, quasi evacuantia et resolventia prodesse queunt.

XXXII.

Si attente vires in vesicando atque circulationem augendo quas habent vesicatoria inspiciamus, aliqua exinde utilissima de eorum usu indicia exhaurire possumus.

mus. Nam quibus in morbis torporem, pulsusque debilitatem, totius vel alicujus corporis partis hebitudinem, invenimus, haec symptomata plane vesicantia indicant. At inter torporem pulsusque debilitatem quae ex natura exhausta, et ex visciditate fluidorum, partiumque hebitudine, oriatur, caute discriminandum est; sub priore vesicantia fugienda, posteriore vero applicanda sunt.

XXXIII.

AT PRACTICOS inter aliquos, cum vires deficiunt, et natura exhausta jam morbo cedere incipit, uti revivifcat per vesicantia nonnunquam elaboratum est. Sed parum exinde levaminis adhuc vidimus. Nam cum aeger morbo succumbit, viresque prosteruntur, pulsusque arteriarum haud explorare possumus, quid faciant vesicantia? Nihil prorsus, nisi quod animal moribundum stimulis suis excitent,

tent, adstantesque incautos fallant. Per hosce conatus aeger debilior potius quam validior semper evadit, et refocillantibus magis quam stimulantibus natura jam fracta indiget.

XXXIV.

A cantharidum stimulo et circulationis augendae potestate patet, in omnibus morbis ubicunque sanguinis celeritas momentumque nimis augetur, vesicantibus interdici. Sed huic regulae diversae occurrunt exceptiones.

XXXV.

VESICANTIA nunquam celeritatem, semper momentum, sanguinis augere nonnulli senserunt; at, quatenus observationibus edoctus sum, saepissime utrumque augent. Lateri dolenti quidem in peripneumonia pleuritideque applicata,

ta, non nisi momentum augent. Sed etiam in hisce morbis, paucis horis post earum applicationem elapsis, circulatio febrisque accenditur; postea vero minuitur.

XXXVI.

SI sanguinis motus, a stimulo generali per totum corpus disseminato, nimis augeatur, vesicantia penitus prohibentur; si a stimulo particulari, indicantur.

XXXVII.

INDICATIONES vesicantia spectantes, in febribus delirio stipatis, a stimulo quoque cantharidum deducendae sunt. Nam deliria saepe a causis multifariis et adversis oriri videntur, e. g. delirium, quo aeger in febribus inflammatoriis corripitur, sedes in membranis cerebri inflammatis habere censetur: In febribus autem lentis nervosisque ab earundem partium

tium obstructionibus pendere existimatur.

XXXVIII.

DELIRIA itaque in duas species omnino dividi possunt: Harum prima *Furiosa* vocetur, qua aeger, quasi convulsionibus correptus, luctatur, exclamat, indomitorumque more sese gestat. Delirium, huic vicinum, frequentius a nimia vini ingurgitatione inductum est; et procul dubio a circulatione per vasa cerebri nimis aucta nervorumque irritatione illius oritur: Sin autem delirium utrumque symptomatibus suis ita consentiat, nonne insequatur utrumque etiam causam eandem agnoscere.

XXXIX.

SECUNDA etiam species *Debilis* appelletur, qua aeger potius gravedine oppressus

pressus, ac stupore correptus, quam animo concitatus videtur. Sub prima specie laborantibus, vesicantia nociva esse putantur, ut quae sanguinis circuitum jam nimis rapidum augerent, stimulum partibus jam nimis incensis infigerent, nervosque jam nimis distensos lacefferent.

XL.

SUB specie secunda, eorum utilitatem et theoria et experientia monstrat; quoniam aegrum a statu torpido per saepe excitant, momentumque sanguinis, plerumque sub hoc stadio nimis debile, augent.

XLI.

Hoc quoque commodum a cantharidum viribus stimulatricibus habetur, nempe quod animum a stimulo partem sensibiliorem, ad stimulum fortio rem partem minus sensibilem afficientem, dedu-

D

cunt:

cunt: Sed omnibus stimulis proprium est; et nonnunquam, eum in finem, stimulum fortio- rem quam cantharides suppeditant, necessario usurpare coacti sumus.

XLII.

Ex hisce pateret, quod in omnibus morbis, insensibilitate ac torpore stipatis, verificantia, si partibus sensibilibus applicata sunt, optime votis responderent. Nam talibus in morbis vi stimulante maxime forsitan agunt: Porro etiam, quod potestate ad obstructions topicas solvendas praedita sunt, experientia clare constat. Hae autem obstructions, si ab humorum algore aut lentore viscido nascuntur, feliciter hac ratione persaepe sanantur.

XLIII.

Quod autem ad obstructions topicas tractandas pertinet, hoc praecipue suaderemus,

deremus, uti omnibus in morbis, quibus per diathesin sanguinis inflammatoriam, aut totius corporis irritabilitatem, non vetantur, vesicantia applicentur: At vero in glandularum tumoribus, et iis qui jam ad suppurationem vergunt, haudquaquam adhibeantur.

XLIV.

INTERDUM occurrunt morbi, quibus et diathesis inflammatoria et sanguinis momentum multum ingravescit, dum interea partium obstructions, quas vesicantibus amovere optamus, adhuc supersunt: In hisce vero, summo opus est iudicio consilioque; et quatenus aegri salutis conveniat, febrem ad obstructions solvendas accendere, medicum sedulo secum perpendere oportebit.

XLV.

HACTENUS non nisi monita ac praecepta generalia ad usum vesicantium proponere

ponere conatus sum. Nunc particularia quaedam, ab experientia propria auctoribusque deducta, aggredior.

XLVI.

Morbi speciales in quibus Vesicantia indicari videntur.

DUM pulmones quavis de causa fero viscido infarciuntur, aegerque exinde anhelatione corripitur, multum vesicantia profunt. In pleuritide quoque loco dolenti, post debitas evacuationes, applicata, maxime valent, et tuto citoque obstructions absolvunt, doloremque sublevant.

XLVII.

IN rheumatismo chronico, nec non in dolore ischiadico, multum laudantur vesicantia partibus affectis admovenda. An vero causa rheumatica vi resolventi cantharidum, an stimulo motuve oscillatorio

latorio aucto, tollatur, adhuc in tenebris latet, et forsitan latebit.

XLVIII.

IN affectibus paralyticis, vesicatoria ex cantharidibus confecta, impedimenta viscida glutinosa, vi resolventi stimulantique attenuant, motumque languentem exfuscitant: Sin aeger, jam morbo exhaustus, sensusque vitalis jam prope extinctus sit; tum demum vesicantia frustra applicantur; nec stimulant nec vesiculas nunc attollunt.

XLIX.

IN hac specie apoplexiae, quae a lenta fluidorum spissitudine oritur, nullum magis adfert levamen remedium: Sin oritur morbus a vasculis encephali sanguine distentis, nullum magis nocivum medicamentum videtur.

L.

IN epilepsia quoque multi vesicatoria capiti applicare suasere; multique potius fonticulos laudavere, eosque epispasticis antecellere judicarunt.

LI.

VESICATORIA ad variolas sublevandas olim multum usurpata fuerunt; et nuperime, quidam medicus admonuit ut ea cruribus brachiisque ante eruptionem exanthematum applicentur, et feri fluxus a locis ulceratis per morbi decursum hoc modo fervetur. Sed de hac re nihil ex proprio penu proferre possumus.

LII.

IN asthma, five quidem bronchia vel eorum glandulae onerentur, five pulmones oedematofi fiant, five a viscida indole sanguinis,

sanguinis, vel nervorum ipsorum affectione, oriatur morbus, optime valent vesicantia.

LIII.

IN morbo melancholico, cum fluida spissa et glutinosa evadunt, et vasorum actio languet, nec non in mania sine febre, interdum attentionem animi quasi revocant, vires desidiosas excitant, circulationem, secretionemque exinde ejectas, augent promoventque.

LIV.

SYMPTOMATA febrilia in quibus vesicantia indicantur hoc opusculo haud omnia enumerare possumus; sed ea praecipue in comate, delirio depresso, anxietate, desidiaque solidorum fluidorumve, scopum attingere videntur: Haec vero a causis admodum diversis oriuntur, variisque aliis symptomatibus conjunguntur; non
temere

temere itaque eis ubique credendum ; at, quoties pulsu debili parvoque a fluidorum spissitudine nervorumve insensibilitate comitata sunt, profunt vesicantia.

LV.

PER LONGUM et difficile esset, omnes alios ordine recitare morbos, in quibus vesicantia ab auctoribus laudantur ; et multa adhuc non effata de earum virtutibus restant : At qui plura addiscere voluit, dissertationem a Doct. PERCIVAL nuper editam inspiciat, qua fusius eleganterque hanc rem tractavit, et multo cum labore sententias variorum auctorum collegit.

F I N I S.